

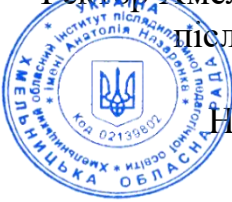
**Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри менеджменту
та освітніх технологій від 29 червня 2026 року №5

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка
Протокол засідання Вченої ради
ХОІППО ім. А. Назаренка від 30 червня 2026 року № 2

Ректор Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
імені Анатолія Назаренка
Наказ від 01 липня 2026 № 214/но

В.ОЧЕРЕТЯНКО

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації керівних та педагогічних працівників ЗЗСО

**«ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ І ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ВСЗЯО ТА УСПІШНОГО ПРОХОДЖЕННЯ
ІНСТИТУЦІЙНОГО АУДИТУ»**

Розробник(и): Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка (*Гуменюк Віра Василівна*, завідувач кафедри менеджменту та освітніх технологій, кандидат педагогічних наук, доцент; *Білошицький Сергій Володимирович*, професор кафедри менеджменту та освітніх технологій, доктор політичних наук, доцент; *Мітягіна Світлана Сергіївна*, методист науково-методичного центру виховної роботи, позашкільної освіти та моніторингових досліджень).

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей керівних та педагогічних працівників ЗЗСО /Наукова, методична та дослідницька діяльність педагогічних працівників і здобувачів освіти в ЗЗСО).

Термін дії програми: з 01.01.2027 до 31.12.2031.

Рецензенти:

Андрій ГУЛЕВАТИЙ, декан факультету підвищення кваліфікації педагогічних працівників Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка, кандидат психологічних наук, доцент.

Олеся ПРУС, директор КЗ ЗСО «Ліцей № 4 імені Павла Жука» Хмельницької міської ради, кандидат філософських наук.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми підвищення кваліфікації зумовлена необхідністю формування (розвитку) внутрішньої системи забезпечення якості освіти (ВСЗЯО) в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО). Формування ВСЗЯО в ЗЗСО є обов'язковою вимогою ст. 41 Закону України «Про освіту». До цієї діяльності мають долучатися всі учасники освітнього процесу. При цьому особлива відповідальність покладається на адміністрацію закладу освіти та провідних педагогів, які включаються до складу робочих груп з формування ВСЗЯО або розроблення її окремих компонентів, етапів та елементів (дотримання принципів академічної доброчесності, самооцінювання освітніх та управлінських процесів, моніторингів якості освіти або освітньої діяльності тощо). Ці працівники ЗЗСО мають розуміти вимоги відповідного законодавства та досконало володіти процедурними аспектами реалізації зазначеної державної політики в галузі освіти.

Складовою ВСЗЯО є комплекс питань, пов'язаний з науковою, науково-методичною, науково-дослідницькою діяльністю. Досягнення в цій сфері є предметом аналізу під час інституційного аудиту та самооцінювання освітніх та управлінських процесів.

У межах запропонованих курсів роль науково-дослідницької та організаційно-наукової діяльності педагогів розглядається як стратегічний інструмент підвищення якості освіти в ЗЗСО. Слухачі проаналізують алгоритми інтеграції наукових підходів (проектної діяльності, експериментальної роботи, організації конференцій та хакатонів, ін.) у внутрішню систему забезпечення якості освіти. Особлива увага приділяється методології підготовки до інституційного аудиту крізь призму демонстрації інноваційного потенціалу та професійного зростання колективу. Вивчення теми дозволить керівникам трансформувати школу з виконавчого закладу в інноваційний освітній хаб.

Цільова група: керівники та педагогічні працівники, котрі входять до складу робочих груп з формування ВСЗЯО; робочих (експертних) груп з проведення самооцінювання освітніх та управлінських процесів (СОУП); груп творчих педагогів з проведення дослідно-експериментальної роботи, моніторингових та соціологічних досліджень у ЗЗСО; педагоги, котрі здійснюють керівництво науковими роботами здобувачів освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: програма реалізується протягом одного тижня за розкладом та графіком, що узгоджується із суб'єктом підвищення кваліфікації. Реалізація програми ґрунтується на поєднанні теоретичних занять та практико-орієнтованих форм роботи.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, дистанційна, очно-дистанційна, на базі замовника).

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійної компетентності керівних та педагогічних працівників ЗЗСО щодо: формування/розвитку ВСЗЯО; підготовки закладу освіти до проходження інституційного аудиту; організації проведення самооцінювання освітніх та управлінських процесів; проведення

моніторингу якості освіти (освітньої діяльності); здійснення наукової, науково-методичної, дослідно-експериментальної роботи; здійснення керівництва науковими роботами здобувачів освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

1. Дослідити нормативно-правову базу, що регламентує питання проведення інституційного аудиту, самооцінювання, моніторингу якості освіти та соціологічних досліджень, організації наукової, науково-методичної та науково-дослідницької діяльності.

2. Опанувати порядок проведення інституційного аудиту та СОУП, підготовки відповідного документаційного забезпечення в частині оцінки педагогічної діяльності працівників ЗЗСО.

3. Оволодіти методикою оцінювання освітніх і управлінських процесів: рівні оцінювання ЗЗСО щодо дотримання вимог/правил організації освітніх і управлінських процесів та ВСЗЯО; збір та узагальнення інформації; оцінювання показника вимірювання, індикатора, критерію, вимоги/правила, пряму та діяльності ЗЗСО загалом.

4. Отримати досвід заповнення «Форми вивчення педагогічної діяльності...», «Форми вивчення документації...»; інтерв'ювання керівників, опитування педагогічних працівників під час проведення ІА та СОУП.

5. Сформувані навички оформлення звіту про проведення ІА та СОУП в частині оцінки рівня організації наукової, науково-методичної та науково-дослідницької діяльності.

6. Визначити місце організації наукової, науково-методичної та науково-дослідницької діяльності у формуванні ВСЗЯО, менеджменті ЗЗСО та педагогічній діяльності. Навчитись інтегрувати науково-методичну роботу в структуру ВСЗЯО та Стратегію розвитку закладу освіти.

7. Забезпечити дотримання політики академічної доброчесності при здійсненні науково-дослідницької діяльності.

8. Опанувати технології планування, підготовки та проведення сучасних наукових та науково-практичних заходів (конференцій, хакатонів, STEM-фестивалів) у ЗЗСО.

9. Сформувані навички якісного аналізу науково-методичного потенціалу колективу, верифікації даних та підготовки закладу до зовнішнього оцінювання за напрямками «Педагогічна діяльність» та «Управлінські процеси».

10. Встановити потенціал і визначити обмеження використання штучного інтелекту в рамках здійснення науково-дослідницької діяльності.

11. Оцінити користь використання матеріалів зовнішніх (всеукраїнських, міжнародних) наукових досліджень у практиці функціонування ЗЗСО.

12. Сприяти формуванню наукового портфолію педагогічного працівника як засобу професійного зростання та створення індивідуального іміджу.

13. Стимулювати до впровадження в практику формування наукового портфолію здобувача освіти як актуальної педагогічної технології.

14. Навчити здійснювати презентацію результатів науково-дослідницької діяльності у формі наукової статті, тез, посібника.

15. Опанувати алгоритм (технологію) організації наукових заходів у ЗЗСО.

16. Окреслити шляхи залучення партнерів закладу освіти для проведення спільних наукових заходів у ЗЗСО.

17. Забезпечити участь здобувачів освіти в науково-дослідницьких конкурсах, інтелектуальних турнірах.

18. Відпрацювати ефективні підходи й засоби для підготовки здобувачів освіти до участі в наукових заходах.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

компетентність стратегічного управління закладом освіти;

компетентність забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти;

компетентність організації діяльності закладу освіти на засадах зовнішньої системи забезпечення якості освіти;

компетентність педагогічного, соціального та мережевого партнерства;

здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

Знання й розуміння:

поняття про систему якості освіти в Україні (ЗСЗЯО та ВСЗЯО);

сутності інституційного аудиту ЗЗСО як комплексного зовнішнього оцінювання освітніх і управлінських процесів та дотримання вимог законодавства;

нормативно-правової бази проведення ІА та СОУП;

методики оцінювання освітніх і управлінських процесів;

рівнів оцінювання ЗЗСО щодо дотримання вимог/правил організації освітніх і управлінських процесів та ВСЗЯО;

механізму збору та узагальнення інформації під час ІА та СОУП;

порядку оформлення звіту, надання рекомендацій та формування справи за результатами проведення ІА та СОУП;

організації діяльності експертів із заповнення «Форми вивчення педагогічної діяльності» під час проведення ІА та СОУП;

організації діяльності експертів із заповнення «Форми вивчення документації» під час проведення ІА та СОУП;

інтегрування індикаторів науково-дослідницької діяльності в локальне Положення про ВСЗЯО, Стратегію розвитку та Річний план роботи ЗЗСО;

технології організації наукової події «під ключ» (як скласти концепції, розраховувати таймлайн (дорожні карти) та розподіляти зони відповідальності під час підготовки конференцій чи семінарів);

процесу адаптування анкет, опитувальників та форм спостережень зовнішньої експертизи для внутрішнього оцінювання науково-методичного потенціалу школи;

алгоритму підготовки педагогами та здобувачами освіти наукових матеріалів (статей, тез, виступів тощо);

процесу підготовки проектів договорів та програм спільної діяльності з університетами, науковими інститутами та Малою академією наук.

Уміння й навички:

використовувати інформацію, отриману під час проведення ІА та СОУП, для оцінювання педагогічної діяльності та підготовки висновків і рекомендацій;

заповнювати відповідні форми та опитувальники, рекомендовані для проведення ІА та СОУП;

проектувати концепцію наукового заходу: самостійно розробляти унікальну тему, мету, завдання та цільові очікування для шкільних або міжшкільних подій, адаптуючи їх до стратегії розвитку ЗЗСО;

готувати наукові публікації: чітко, логічно та структуровано формулювати результати своїх досліджень у вигляді тез доповідей, наукових статей чи аналітичних звітів для фахових видань;

презентувати досвід у професійному середовищі: виступати на науково-практичних конференціях, вебінарах та круглих столах, використовуючи сучасні інструменти візуалізації даних;

здійснювати експертне рецензування: критично аналізувати та писати об'єктивні, професійні рецензії чи відгуки на методичні напрацювання, посібники та цифрові кейси своїх колег;

дотримуватися культури академічної доброчесності: бездоганно інтегрувати принципи доброчесності у свою роботу, коректно оформлювати наукові посилання, цитування та списки використаних джерел згідно з чинними стандартами;

організовувати учнівську дослідницьку діяльність: бути ефективним науковим керівником та ментором для здобувачів освіти під час підготовки проєктів малої академії наук, підготовки до винахідницьких конкурсів та шкільних конференцій;

ефективно взаємодіяти в науковому партнерстві: координувати спільну діяльність закладу освіти з університетами, науковими інститутами та громадськими організаціями для реалізації спільних інноваційних проєктів;

здійснювати наукове керівництво: працювати в ролі фасилітатора й наставника, який не виконує роботу замість здобувача освіти, а скеровує його дослідницький пошук і стимулює пізнавальну самостійність;

формулювати актуальну наукову проблематику: допомагати здобувачам освіти обирати теми досліджень, які поєднують наукову новизну та практичну значущість і відповідають віковим можливостям здобувачів освіти;

визначати методологічний апарат дослідження: разом зі здобувачем освіти чітко й коректно формулювати мету, завдання, об'єкт, предмет, гіпотезу та методи наукового дослідження;

навчати алгоритмам критичного пошуку інформації: розвивати в здобувачів освіти навички роботи з бібліотечними фондами, науковими базами даних (Google Scholar тощо) та цифровими архівами; навчати відрізняти верифіковані джерела від недостовірних;

впроваджувати культуру академічної доброчесності: навчати здобувачів освіти правил коректного цитування, перефразування, оформлення покликань та списків використаних джерел за чинними стандартами (наприклад, ДСТУ чи АРА), запобігаючи плагіату;

структурувати академічний текст: керувати процесом написання здобувачем освіти тексту наукової роботи відповідно до вимог МОН України та Малої академії наук (вступ, розділи, висновки, додатки);

формувати навички підготовки наукових тез: навчати здобувачів освіти стисло, лаконічно та інформативно узагальнювати масив наукового дослідження у форматі коротких тез для публікації в збірниках;

готувати здобувача освіти до публічного захисту (постерний захист / презентація): розвивати в підлітка навички ораторського мистецтва, впевненого позиціонування, керування часом (тайм-менеджменту) та візуальної культури створення слайдів;

розвивати культуру наукової дискусії: тренувати здобувача освіти етично, аргументовано та впевнено відповідати на запитання членів журі й опонентів, захищати власну наукову позицію та витримувати психологічний тиск під час конкурсів;

ефективно використовувати ІІІ та цифрові інструменти: навчати здобувача освіти легітимно та етично застосовувати сучасні цифрові сервіси й генеративний штучний інтелект для структурування думок, перевірки орфографії чи візуалізації даних без порушення авторських прав.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Під час проходження курсів слухачі отримають 5 практичних завдань на контроль знань та сформованості фахових навичок з питань науково-дослідницької діяльності. Кожне практичне завдання оцінюватиметься за 10-бальною системою. Максимальна кількість балів за виконання всіх практичних завдань – 50. Під час підсумкової (науково-практичної) конференції здобувачі освіти можуть отримати додатково 5 балів за презентацію власних наукових та методичних розробок. Загальний прохідний бал, необхідний для отримання документа про підвищення кваліфікації, – 30 (60%).

Документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво.

Вартість: безоплатно відповідно до регіонального замовлення слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних, керівних працівників і працівників науково-методичних об'єднань Хмельницької області на 2027 рік.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з 2-х тематичних модулів:

Модуль 1. Нормативно-правове та стратегічне забезпечення наукової діяльності в ЗЗСО. Зв'язок науково-дослідницької діяльності закладу з формуванням ВСЗЯО та проходженням інституційного аудиту.

Модуль 2. Організація науково-дослідницької діяльності в ЗЗСО. Науково-дослідницька діяльність педагога та здобувача освіти.

Під час проходження курсів слухачі отримають 5 практичних завдань на контроль знань та сформованості фахових навичок спеціаліста з питань науково-дослідницької діяльності. Кожне практичне завдання оцінюватиметься за 10-бальною системою. Максимальна кількість балів за виконання всіх практичних завдань – 50. Під час підсумкової (науково-практичної) конференції здобувачі освіти можуть отримати додатково 5 балів за презентацію власних наукових або методичних розробок. Загальний прохідний бал, необхідний для отримання документа про підвищення кваліфікації, – 30 (60%). Учасники, котрі успішно

пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують свідоцтво.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 30 год., із них: 12 год. – лекційні заняття, 17 год. – практична робота, 1 год. – контрольні заходи (конференція).

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Нормативно-правове та стратегічне забезпечення наукової діяльності в ЗЗСО. Зв'язок науково-дослідницької діяльності закладу з формуванням ВСЗЯО та проходженням інституційного аудиту					
Тема 1.1. Поняття про систему якості освіти в Україні. Зовнішня система забезпечення якості освіти. Внутрішня система забезпечення якості освіти в ЗЗСО	1				1
Тема 1.2. Інституційний аудит у ЗЗСО як комплексне зовнішнє оцінювання освітніх і управлінських процесів	2				2
Тема 1.3. Місце науково-дослідницької діяльності в процесі формування ВСЗЯО та проходження ЗЗСО інституційного аудиту. Наукова діяльність як предмет самооцінювання та моніторингу якості освіти	1	1			2
Тема 1.4. Академічна доброчесність в науковій роботі: принципи та механізми дотримання, типові порушення, відповідальність	1	1			2
Тема 1.5. Нормативно-правовий статус наукової діяльності в ЗЗСО. Зв'язок шкільної науки з питаннями підвищення педагогічної кваліфікації, проходження атестації, участі в конкурсах,	1	1			2

формуванням іміджу ЗЗСО та учасників освітнього процесу					
Тема 1.6. Формування портфоліо наукових досягнень закладу освіти, педагогічного працівника та здобувача освіти: мета, функції, технологія ведення	1	1			2
Тема 1.7. Використання штучного інтелекту під час здійснення науково-дослідницької діяльності: перспективи, переваги та нормативно-правові й етичні обмеження. Цифрові сервіси виявлення плагіату		2			2
Тема 1.8. Шляхи залучення партнерів для проведення наукових заходів. Співпраця ЗЗСО з закладами вищої освіти, стейкхолдерами, науковими установами, громадським сектором. Міжнародна проектна наукова діяльність	1				1
Разом за модулем	8	6			14
МОДУЛЬ 2. Організація науково-дослідницької діяльності в ЗЗСО. Науково-дослідницька діяльність педагога та здобувача освіти					
Тема 2.1. Організація наукових заходів у ЗЗСО (конференції, семінари, хакатони, TEDx-формати, STEM-фестивалі, наукові пікніки тощо): задум, концепція, ресурси, реалізація	1	1			2
Тема 2.2. Розроблення організаційно-інформаційних матеріалів для організації наукових заходів у ЗЗСО		2			2
Тема 2.3. Наукова робота (реферат, стаття, тези, доповідь тощо) як особливий вид творчої діяльності: кваліфікаційні вимоги та	1				1

методичні рекомендації					
Тема 2.4. Технологія підготовки академічних публікацій (тез, статей) та презентація досвіду на науково-практичних заходах		2			2
Тема 2.5. Участь здобувачів у науково-дослідницьких конкурсах, інтелектуальних турнірах, наукових конференціях. Міжнародні, всеукраїнські, регіональні, локальні формати наукової самореалізації учнівської молоді	1	1			2
Тема 2.6. Специфіка учнівського дослідження: визначення актуальної теми, об'єкта, предмета та методів (робота в секціях МАН та учнівських наукових товариствах)	1	1			2
Тема 2.7. Технологія підготовки здобувача освіти до постерного захисту та наукової дискусії. Цифрові інструменти та етичне використання ШІ в учнівських проектах		2			2
Тема 2.8. Технологія підготовки здобувача освіти до участі в інтелектуальних (наукових) турнірах, наукових конференціях, проектах		1			1
Разом за модулем	4	10			14
Настановні та підсумкові заходи					
Настановне заняття		1			1
Підсумкова (науково-практична) конференція				1	1
Усього	12	17		1	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Нормативно-правове та стратегічне забезпечення наукової діяльності в ЗЗСО. Зв'язок науково-дослідницької діяльності закладу з формуванням ВСЗЯО та проходженням інституційного аудиту

Тема 1.1. Поняття про систему якості освіти в Україні. Зовнішня система забезпечення якості освіти. Внутрішня система забезпечення якості освіти в ЗЗСО

Якісна освіта як один із основних індикаторів якості життя. Державна політика в системі забезпечення якості освіти в Україні. Складові системи забезпечення якості освіти: система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти); система зовнішнього забезпечення якості освіти; система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти. Державний нагляд (контроль). Внутрішня система забезпечення якості освіти, алгоритми її розбудови.

Тема 1.2. Інституційний аудит у ЗЗСО як комплексне зовнішнє оцінювання освітніх і управлінських процесів

Інституційний аудит як складова зовнішнього оцінювання якості освітньої діяльності закладу освіти. Мета, завдання, періодичність та структура інституційного аудиту. Напрями оцінювання освітніх і управлінських процесів. Вимоги, критерії, індикатори для оцінювання. Аналізування процедури оцінювання освітніх і управлінських процесів за уніфікованим інструментарієм. Рівні оцінювання якості освітніх і управлінських процесів. Взаємозв'язок інституційного аудиту та самооцінювання.

Тема 1.3. Місце науково-дослідницької діяльності в процесі формування ВСЗЯО та проходження ЗЗСО інституційного аудиту. Наукова діяльність як предмет самооцінювання та моніторингу якості освіти

Науково-дослідницька робота як важливий маркер інноваційного потенціалу школи, що безпосередньо впливає на оцінювання педагогічної діяльності та управлінських процесів закладу. Методика інтеграції показників наукової активності вчителів та здобувачів освіти до загальної системи шкільного моніторингу. Розгляд та аналізування інструментів фіксації результатів досліджень як доказової бази для експертів під час інституційного аудиту.

Тема 1.4. Академічна доброчесність в науковій роботі: принципи та механізми дотримання, типові порушення, відповідальність

Сутність та нормативно-правове підґрунтя академічної доброчесності. Формування нульової толерантності до проявів академічної нечесності серед усіх учасників освітнього процесу. Поняття про плагіат, самоплагіат, фабрикацію та фальсифікацію даних у наукових текстах. Відповідальність суб'єктів за академічну нечесність: правові санкції, репутаційні ризики. Створення внутрішньошкільних етичних положень/кодексів і комісій.

Тема 1.5. Нормативно-правовий статус наукової діяльності в ЗЗСО. Зв'язок шкільної науки з питаннями підвищення педагогічної кваліфікації, проходження атестації, участі в конкурсах, формуванням іміджу ЗЗСО та учасників освітнього процесу

Законодавче поле, яке регламентує дослідницьку роботу вчителів та діяльність учнівських наукових товариств. Юридичні механізми автоматичного визнання їхніх наукових здобутків педагогічною радою як офіційного підвищення кваліфікації або підстави для успішної атестації. Конвертування наукової активності у високий бренд і конкурентоспроможність сучасного закладу освіти.

Тема 1.6. Формування портфоліо наукових досягнень закладу освіти, педагогічного працівника та здобувача освіти: мета, функції, технологія ведення.

Технологія створення сучасного портфоліо як інструмента автентичного оцінювання та капіталізації наукових результатів. Алгоритми збору, систематизації та цифровізації підтверджувальних матеріалів (сертифікатів, публікацій, патентів) на трьох рівнях: здобувача освіти, вчителя та установи загалом. Практична складова передбачає опанування технологій ведення електронних портфоліо (e-portfolio) для презентації досягнень під час атестації чи інституційного аудиту.

Тема 1.7. Використання штучного інтелекту в рамках здійснення науково-дослідницької діяльності: перспективи, переваги та нормативно-правові й етичні обмеження. Цифрові сервіси виявлення плагіату

Роль генеративного штучного інтелекту (ШІ) як асистента в сучасній науковій роботі педагога й здобувача освіти. Аналізування можливостей ШІ для обробки великих масивів даних, структурування думок та швидкого пошуку літератури без порушення авторських прав. Методика роботи з цифровими сервісами перевірки текстів на плагіат та ознаки штучної генерації контенту.

Тема 1.8. Шляхи залучення партнерів для проведення наукових заходів. Співпраця ЗЗСО з науковими установами, закладами вищої освіти, стейкхолдерами, громадським сектором. Міжнародна проектна наукова діяльність

Розвиток навичок нетворкінгу та побудови зовнішніх зв'язків закладу освіти. Розроблення стратегії взаємовигідного партнерства із ЗВО, науковими інститутами НАНУ, бізнесом та громадськими організаціями для підтримки шкільних досліджень. Інструменти залучення грантових коштів та інтеграції здобувачів освіти в міжнародні проекти «громадянської науки».

МОДУЛЬ 2. Організація науково-дослідницької діяльності в ЗЗСО. Науково-дослідницька діяльність педагога та здобувача освіти

Тема 2.1. Організація наукових заходів у ЗЗСО (конференції, семінари, хакатони, TEDx-формати, STEM-фестивалі, наукові пікніки тощо): задум, концепція, ресурси, реалізація

Розвиток навичок подієвого менеджменту (Event Management) в освітньому середовищі. Ознайомлення з повним циклом підготовки заходу – від розроблення нестандартної концепції до технічного та безпекового зонування простору. Специфіка проведення інтерактивних наукових форматів, таких як хакатони чи наукові пікніки.

Тема 2.2. Розроблення організаційно-інформаційних матеріалів для організації наукових заходів у ЗЗСО

Організаційно-інформаційні матеріали для організації наукових заходів у ЗЗСО: інформаційні листи, повідомлення, програми заходів, збірники наукових праць, сертифікати учасників. Стандартизація та візуальна культура документообігу під час супроводу наукових подій. Педагоги вчаться професійно укладати інформаційні листи, логістичні карти, програми секційних засідань та макети сертифікатів. Практична частина передбачає роботу з цифровими шаблонами та сервісами для автоматизації розсилки й верстки підсумкових матеріалів.

Тема 2.3. Наукова робота (реферат, стаття, тези, доповідь тощо) як особливий вид творчої діяльності: кваліфікаційні вимоги та методичні рекомендації

Диференціація різних жанрів академічного письма та вимоги до їх написання. Структурні компоненти наукового тексту, логіка викладу матеріалу та специфіка роботи з категоріальним апаратом. Практичне розроблення чітких методичних рекомендацій для здобувачів освіти щодо уникнення компілятивності та реферативності в дослідженнях.

Тема 2.4. Технологія підготовки академічних публікацій (тез, статей) та презентація досвіду на науково-практичних заходах

Алгоритм трансформації практичного досвіду вчителя або здобувача освіти в якісний видавничий продукт. Педагоги опановують вимоги до оформлення списків джерел за національними та міжнародними стандартами (ДСТУ, APA, Chicago). Окремо відпрацьовуються техніки створення лаконічних тез та ефективних мультимедійних презентацій для публічних виступів.

Тема 2.5. Участь здобувачів освіти в науково-дослідницьких конкурсах, інтелектуальних турнірах, наукових конференціях. Міжнародні, всеукраїнські, регіональні та локальні формати наукової самореалізації учнівської молоді

Огляд сучасної екосистеми учнівських інтелектуальних змагань від шкільного рівня до всесвітніх виставок винаходів. Аналізування специфіки вимог різних конкурсних платформ (МАН, Еко-Техно, Intel ISEF тощо). Навчання підбору траєкторії участі під індивідуальні можливості здобувача освіти. Формування в ЗЗСО дієвої системи мотивації та залучення молоді до наукової діяльності й конкуренції.

Тема 2.6. Специфіка учнівського дослідження: визначення актуальної теми, об'єкта, предмета та методів (робота в секціях МАН та учнівських наукових товариствах)

Методологічний супровід перших наукових кроків школярів під керівництвом учителя-ментора. Слухачі вчаться коректно співвідносити між собою мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, уникаючи занадто широких чи застарілих формулювань. Вибір валідних методів дослідження (експеримент, анкетування, моделювання), які є доступними для застосування здобувачами освіти.

Тема 2.7. Технологія підготовки здобувача освіти до постерного захисту та наукової дискусії. Цифрові інструменти та етичне використання ІІІ в учнівських проєктах

Розвиток презентаційних навичок (Soft Skills) учня-дослідника. Правила композиції наукового постера, інфографіки та психотехніки подолання страху перед журі. Прийоми навчання школярів веденню етичної дискусії та швидкого формулювання контраргументів під час захисту наукових робіт.

Тема 2.8. Технологія підготовки здобувача освіти до участі в інтелектуальних (наукових) турнірах, наукових конференціях, наукових проєктах

Командні та індивідуальні стратегії підготовки здобувачів освіти до інтелектуальних змагань з високим рівнем конкуренції (зокрема турнірних змагань). Тренування здобувачів освіти в різних ролях – Доповідача, Опонента та Рецензента. Тайм-менеджмент підготовки проєкту та методи збереження психологічної стійкості обдарованої молоді.

Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Змодельовати розділ аналітичного звіту за результатами щорічного самооцінювання закладу (в межах Напрямку 3 «Педагогічна діяльність») про показники наукової, науково-методичної та науково-експериментальної діяльності.
2. Створити цифрове е-портфоліо наукових досягнень (учителя або здобувача освіти) на базі платформ Google Sites чи Canva.
3. Укласти пакет організаційних документів (інформаційне повідомлення (реліз) для стейкхолдерів та програма заходу) для проведення загальношкільної конференції.
4. Написати проєкт угоди про науково-освітнє партнерство між ЗЗСО та закладом вищої освіти (або науковою установою) з чітким переліком взаємних бенефітів (доступ до лабораторій, менторство професорів, спільні публікації).
5. Скласти макет наукового постера (або мультимедійної презентації на 7–10 слайдів) за результатами дослідження, враховуючи вимоги до візуалізації даних (мінімум тексту, інфографіка, статистичні діаграми).
6. Написати академічний текст (обсягом до 3 сторінок) – тези доповіді педагога (або здобувача освіти) для участі у всеукраїнській науково-практичній конференції з коректним оформленням списку джерел.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту».
3. Закон України «Про позашкільну освіту».
4. Закон України «Про академічну доброчесність».
5. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність».
6. Закон України «Про авторське право і суміжні права».
7. Постанова КМУ «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, від 21 серпня 2019 р № 800 (зі змінами).
8. Наказ МОН від 09.01.2019 № 17 «Про порядок проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти».

9. Наказ МОН № 1480 від 30.11.2020 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти» (наказ МОН № 641 від 16.04.2026).

10. Наказ ДСЯО № 01-11/58 «Про внесення змін у додатки до наказу Державної служби якості освіти України від 29.03.2021 №01-11/25 «Про забезпечення проведення інституційних аудитів закладів загальної середньої освіти».

11. Наказ МОН «Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників», від 09.09.2022 № 805 (зі змінами)

12. Наказ МОН «Про затвердження Положення про Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів - членів Малої академії наук України» від 24.12.2025 № 1704 (із змінами)

13. Накази МОН «Про затвердження Положення про учнівський олімпіадний та турнірний рух» від 30.12.2024 № 1820.

14. «Наказ МОН «Про затвердження Положення про наукове товариство учнів» від 10.11.2014 р. № 1287.

Основна література

1. Білошицький С.В., Мітягіна С.С. Організація діяльності керівника науково-дослідницької роботи учня : Методичні матеріали. Хмельницький. 2020. 80 с.

2. Білошицький С., Мітягіна С. Практикум з підготовки учнів до участі в наукових заходах та інтелектуальних змаганнях. Хмельницький. 2021. 44 с.

3. Білошицький С., Мітягіна С. Формування науково-дослідницького портфоліо здобувача освіти: педагогічні ефекти та методика роботи. Хмельницький: ХОППО ім. А. Назаренка. 2025. 30 с.

4. Білошицький С. В., Мітягіна С. С. Керівництво науково-дослідницькою роботою учнів: Методичні рекомендації в конспектах для вчителів закладів загальної середньої освіти. Хмельницький. 2019. 56 с.

5. Білошицький С. В., Мітягіна С. С. Розвиток науково-дослідницької компетентності педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти: Робочий зошит. Хмельницький. 2019. 93 с.

6 Білошицький С., Мітягіна С. Підготовка учнівських команд до турніру юних філософів і релігієзнавців: методичні рекомендації та тренувальні вправи. Хмельницький. 2019. 32 с.

7. Білошицький С., Мітягіна С. Розвиток науково-дослідницької компетентності вчителя : Навчально-методичне видання для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти. Хмельницький. 2019. 168 с.

8. Бобровський М. В., Горбачов С. І., Заплотинська О. О., Лінник О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ. Державна служба якості освіти. 2021. 350 с.

9. Наукові статті: підготовка, написання, оприлюднення (методичні рекомендації для педагогічних працівників) / Автор-укладач С. С. Мітягіна. Хмельницький. 2017. 33 с.

10. Мітягіна С. Проведення наукових заходів у закладі загальної середньої освіти (міні-конспекти на допомогу організаторам). Хмельницький. 2018. 35 с.
11. Освітній навігатор : посібник / Офіс доброчесності НАЗК. [Київ], 2025. [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennya/2025/03/17/ho-posibnyk-osvitniy-navihator-nazk-17-03-2025.pdf>.

Додаткова література

1. Білошицький С., Мітягіна С. Фокус-групові дослідження в ЗЗСО як складова ВСЗЯО та моніторингів якості освіти: актуальність, переваги, рекомендації. Хмельницький: ХОППО ім. А. Назаренка. 2026. 57 с.
2. Білошицький С., Мітягіна С. Діяльність Хмельницького ОППО щодо забезпечення науково-методичного супроводу самоосвіти педагогічних працівників в аспекті розвитку науково-дослідницької компетентності. *Професійна компетентність керівника сучасного закладу освіти: код епохи*: Матеріали Всеук. наук.-практ. конф.: за заг. ред. В.В. Гуменюк. Хмельницький : ОППО. 2020. С. 55-61.
3. Білошицький С., Мітягіна С. Науково-методичні та навчально-організаційні сервіси ХОППО ім. А. Назаренка щодо формування ефективної ВСЗЯО в закладах освіти Хмельниччини. *Управління закладом освіти в умовах реалізації Концепції Нової української школи і нових суспільних викликів: досвід та перспективи*: зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. / за ред. В. В. Гуменюк, С.В. Білошицького. Хмельницький : ХОППО, 2025. 287 с. С.15-18.
4. Білошицький С. В., Мітягіна С. С. Організація усноісторичних досліджень закладами загальної середньої та позашкільної освіти як соціально значуща проєктна діяльність у повоєнний період. *Проєктна діяльність як механізм інноваційного розвитку закладу освіти*. Зб. наук. пр. [ред. кол. І. Б. Вашеньяк (гол.) та ін.]. Хмельницький: Видавництво ХОППО ім. А. Назаренка. 2024. С.19-24.
5. Білошицький С.В., Мітягіна С.С. Розвиток науково-дослідницької компетентності педагога в процесі підготовки учнів до участі в наукових заходах. *The 4th International scientific and practical conference "Topical issues of modern science, society and education"* (November 1-3, 2021) SPC "Sciconf.com.ua", Kharkiv, Ukraine. 2021. P. 471-475.
6. Мітягіна С. С. Розвиток науково-дослідницької компетентності педагогічних працівників у рамках післядипломної освіти. *Теорія та практика сучасної науки та освіти*. Матеріали Міжн. наук. конференції. 29-30 листопада 2019 р., м. Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю. Висоцький. Дніпро: СПД «Охотнік». 2019. С. 200-201.
7. Мітягіна С.С. Самоосвітня діяльність педагога як складова процесу керівництва науково-дослідницькою роботою учнів. *Електронний збірник наукових праць ЗОППО*. № 3(40). 2020. Режим доступу: https://drive.google.com/file/d/1lWy_8_peg-VgTs2gMzDXKu4l98sjDL55/view.
8. Соціологічні дослідження в шкільному колективі: функції, методи, організація проведення та інтерпретація результатів: Методичний посібник для

педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів / Уклад. С.В. Білошицький, С.С. Мітягіна. Хмельницький. 2016. 93 с.

9. Соціологічна служба в закладі ЗСО як елемент ВСЗЯО: педагогіко-управлінський потенціал, технології діяльності, порядок організації /Авт.-уклад. Білошицький С.В., Мітягіна С.С. Хмельницький: ХОППО ім. А. Назаренка. 2023. 72 с.

10. Усноісторичні дослідження в закладах ЗСО та позашкілля: соціально-педагогічна значущість та методика проведення /Авт.-уклад. Білошицький С.В., Мітягіна С.С. Хмельницький: ХОППО ім. А. Назаренка. 2023. 82 с.